

**zaaknummer 2012 T 931(1)**

**Datum beslissing 17 juli 2013**

De Klachtencommissie seksueel misbruik in de R.-K. Kerk van de Stichting Beheer & Toezicht i.z. Seksueel Misbruik in de R.-K. Kerk in Nederland, verder ook: de Klachtencommissie, geeft op grond van de Procedure Klachtencommissie seksueel misbruik in de R.-K. Kerk (verder ook: de Procedure) het volgende advies inzake de klacht van:

**[naam]**,  
geboren op [datum],  
wonende te [plaats],  
hierna te noemen: klager,  
juridisch adviseur: mr. N.A. Viellevoeye-Geers, advocaat te Nijmegen

tegen:

wijlen **broeder [naam]**,  
geboren op [datum], overleden op [datum],  
de persoon over wie geklaagd wordt,  
hierna ook te noemen: aangeklaagde,  
tijdens zijn leven lid van de Congregatie Broeders van Liefde.

## **1. De procedure**

Het klaagschrift is door de griffie van de Klachtencommissie ontvangen op 19 februari 2013.

Op 21 maart 2013 is bij de griffie een inhoudelijke reactie op het klaagschrift ingekomen van broeder [naam], Provinciale Overste Congregatie Broeders van Liefde.

Op 26 juni 2013 heeft te Utrecht een zitting van de Klachtencommissie achter gesloten deuren plaatsgevonden, waarbij de Klachtencommissie was samengesteld uit de onder aan dit advies te noemen leden.

Klager is verschenen met zijn echtgenote mevrouw [naam]. Hij heeft zijn standpunt toegelicht. Hij werd bijgestaan door zijn juridisch adviseur mr. Viellevoeye-Geers voornoemd. Namens de Congregatie is verschenen broeder [naam] voornoemd, vergezeld van broeder [naam], lid van het bestuur van de Congregatie.

## **2. De klacht (zakelijk weergegeven)**

2.1. Klager stelt dat hij in het schooljaar 1955/1956 regelmatig door aangeklaagde seksueel is misbruikt. Klager voert daartoe aan dat hij op tienjarige leeftijd door zijn ouders naar het [pensionaat] in [plaats] is gestuurd. Klager kwam in de vijfde klas bij aangeklaagde, die samen met broeder [naam] klassenbroeder was van genoemde klas.

Het misbruik vond plaats in de volle klas. Klager zat op de voorste rij en aangeklaagde kwam bij hem op tafel zitten, waarbij hij zijn voet op het bankje van klager zette. Aangeklaagde gebod in stilte klager om zijn hand onder de toog te brengen en helemaal omhoog te gaan tot de geslachtsdelen van aangeklaagde. Klager weet zich desgevraagd niet meer te herinneren op welke wijze hij door aangeklaagde werd geïnstrueerd om die handeling uit te voeren. Klager

kan zich eigenlijk helemaal niet meer veel herinneren. Klager weet wel dat aangeklaagde geen onderbroek aan had voor de gelegenheid. Door de toog kon niemand zien wat er gebeurde.

Klager heeft in het klaagschrift aangegeven, dat deze handelingen gedurende het gehele schooljaar regelmatig voor kwamen. Ter zitting heeft klager verklaard dat hij zich niet meer herinnert hoe vaak hij onder de toog moest grijpen. Het is volgens klager in ieder geval eenmaal gebeurd, maar waarschijnlijk veel vaker. Hij zou zich anders deze gebeurtenis waarschijnlijk helemaal niet meer herinneren, aldus klager.

Na dit schooljaar is klager van school gegaan en heeft hij de zesde klas op de lagere school in [plaats] doorlopen.

In 1957 is klager naar het Klein Seminarie in [plaats] gegaan, waar hij gedurende de eerste drie jaar ook seksueel is misbruikt door twee paters. Tegen hen heeft klager afzonderlijke klachten ingediend.

2.2 Na het Klein Seminarie heeft klager zijn MO-A akte [vak] behaald en daarna zijn doctoraal. Klager heeft zijn hele loopbaan gewerkt als docent [vak] en later als decaan. Klager is zijn leven lang onzeker en zenuwachtig geweest en heeft last van depressieve perioden, waarvoor hij medicatie gebruikt. Op 39-jarige leeftijd kreeg klager zijn eerste hartinfarct en hij heeft in 2010 een hartoperatie ondergaan. Klager meent dat al zijn klachten worden veroorzaakt door stress ten gevolge van het seksueel misbruik in zijn vroege en latere jeugd. Klager heeft met zijn klachten een psycholoog geraadpleegd, maar geen behandeling ondergaan, omdat klager, met de psycholoog, vond dat hij het zelf wel kon oplossen. Klager was altijd van mening dat zwijgen de oplossing was om de problemen uit het verleden te verwerken.

Daarbij is het voor klager altijd moeilijk geweest om betekenisvolle relaties aan te gaan, waarbij hij vooral in de privé sfeer veel problemen heeft ondervonden.

De echtgenote van klager heeft ter zitting verklaard dat klager haar al vóór het huwelijk over het misbruik had verteld, maar dat hij er verder niet over wilde praten. Volgens de echtgenote maakt klager ook nu weer een zware tijd door en lijdt hij aan depressies, waarvoor hij medicatie krijgt.

2.3 Door middel van de klachtenprocedure hoopt klager erkenning te krijgen voor hetgeen hem is aangedaan. Klager wil bovendien oprechte verontschuldiging van het kerkelijk gezag. Ten slotte hoopt klager met het volgen van deze procedure eindelijk rust te vinden.

2.4 Klager heeft steunbewijs aangedragen.

De heer [naam] (zaaknummer 2010 T206) heeft toestemming verleend om zijn zaak te laten dienen als steunbewijs, evenals de heer [naam] (zaaknummer 2011 T492) dat heeft gedaan. In beide zaken vond het misbruik eveneens plaats in de vijfde, klas waar alle kinderen het konden zien. Aangeklaagde ging op de lessenaar zitten en ging met zijn hand in de korte broek van de jongens. Bij de heer [naam] vonden soortgelijke handelingen ook plaats in de slaapzaal, de sacristie en de filmzaal. De klacht van [naam] is inmiddels gegrond verklaard, aldus klager. De heer [naam] werd door aangeklaagde ook vaak uitgenodigd in de kleine slaapkamer van aangeklaagde, waar aangeklaagde tegen hem aanreed.

Op 26 november 2012 heeft de heer [naam] klager toestemming verleend om zijn klacht eveneens te laten dienen als steunbewijs. [Naam] heeft verklaard dat hij op [pensionaat] in de jaren 1951 tot en met 1952 meerdere malen betast is door aangeklaagde op de slaapzaal, waarbij aangeklaagde de hand van [naam] naar het geslachtsdeel van aangeklaagde leidde.

### 3. De reactie (zakelijk weergegeven)

3.1 Aangeklaagde is overleden en kan geen weerwoord geven. De Provinciale Overste heeft in zijn reactie gesteld dat uitgebreid onderzoek is verricht naar de levensloop van aangeklaagde. Over mogelijke misdragingen van aangeklaagde tijdens zijn werkzaamheden als onderwijzer heeft de Provinciale Overste niets kunnen terugvinden. Wel is bekend dat aangeklaagde in mei 1958 is overgeplaatst naar [plaats] om op "rust" te gaan. Dit kan volgens de Provinciaal Overste als opmerkelijk worden gezien en, hoewel er geen concrete aanwijzingen in die richting zijn, is het mogelijk dat deze overplaatsing een aanduiding is van ongewenst gedrag.

3.2 Het is de Provinciale Overste bekend dat er meerdere klachten tegen aangeklaagde door oud-leerlingen zijn ingediend en dat zowel de klacht van [naam] als van [naam], beiden voornoemd, tot een gegrondverklaring van de klacht heeft geleid. Voor zover de Provinciale Overste bekend, zijn er geen andere klachten tegen aangeklaagde ingediend.

3.3 De Provinciale Overste stelt voorts dat hij de moed bewondert die klager heeft kunnen opbrengen om het seksueel misbruik, dat hij heeft ondervonden, bespreekbaar te maken. De klacht van klager en van andere klagers kan bijdragen aan het inzichtelijk maken van misdragingen binnen de Kerk in het verleden en de schade, die dit aan mensen heeft aangericht. Hoewel geen concrete aanwijzingen bestaan, acht de Congregatie, indien het seksueel misbruik daadwerkelijk heeft plaatsgevonden, dit zeer verwerpelijk. De Provinciale Overste wil dan ook oprechte verontschuldigheden namens de Congregatie aanbieden en eveneens spijt betuigen indien de toenmalige Nederlandse Provincie in alle redelijkheid op de hoogte had moeten zijn.

Indien klager dit wenst, is de Provinciale Overste van harte bereid om met klager in gesprek te gaan om mogelijk een bijdrage te leveren aan het verwerkingsproces.

3.4 Ter zitting heeft de Provinciale Overste nogmaals oprechte verontschuldigheden aangeboden.

#### **4. De beoordeling**

4.1. Volgens de Procedure moet onder seksueel misbruik worden verstaan iedere gedraging waarbij iemand onder dwang of in een afhankelijkheidsrelatie seksuele handelingen moet verrichten ofwel ondergaan ofwel daarvan toeschouwer moet zijn, dan wel seksueel getinte toenaderingen of uitlatingen in welke vorm dan ook moet dulden. Onder dwang wordt onder meer begrepen: fysiek geweld of dreiging daarmee, psychische druk, intimidatie en/of chantage. Verder wordt onder seksueel misbruik ook verstaan het maken van seksueel getint beeldmateriaal van iemand en het gebruiken en doorgeven daarvan.

4.2. Niet ter discussie staat dat de door klager gestelde feiten moeten worden gekwalificeerd als seksueel misbruik in de zin van de Procedure.

4.3 Er zijn bijna zestig jaar verstreken sedert de feiten die klager aangeklaagde verwijt zich hebben afgespeeld. Alleen al door het overlijden van aangeklaagde zijn deze feiten niet meer in detail te onderzoeken. De Klachtencommissie dient te oordelen of de gedragingen, zoals in de klacht omschreven, aannemelijk moeten worden geacht.

4.4 De Klachtencommissie heeft bij haar advies het volgende in aanmerking genomen:

Het relaas van klager is op de Klachtencommissie betrouwbaar overgekomen. De Klachtencommissie begrijpt dat klager zich niet meer alle details kan herinneren, nu hij er in zijn leven voor gekozen heeft om alle nare feiten zoveel mogelijk weg te drukken en er niet over te praten. De verklaring ter zitting van de echtgenote van klager, dat klager haar al vóór het huwelijk van genoemde feiten op de hoogte heeft gesteld en dat hij er voor gekozen heeft om er niet over te praten, maar er wel duidelijk zijn hele leven last van heeft gehad, is op de Klachtencommissie eveneens betrouwbaar overgekomen.

Daarnaast vindt naar het oordeel van de Klachtencommissie klager voor de door hem aangedragen feiten voldoende steun in de verklaringen van de heer [naam] en de heer [naam], beiden voornoemd. Zowel bij [naam] als bij [naam] vond het misbruik onder meer plaats in het volle aanzicht van de klas.

De Klachtencommissie stelt vast dat in de zaak [naam] de Klachtencommissie op 20 oktober 2011 heeft geadviseerd de klacht gegrond te verklaren, welk advies is overgenomen door de Overste van de Congregatie, en dat de Klachtencommissie op 25 juni 2013 heeft geadviseerd ook de klacht van [naam] gegrond te verklaren.

Ten slotte hecht de Klachtencommissie waarde aan het steunbewijs van [naam] voornoemd, zoals deze heeft verklaard meerdere malen te zijn betast door aangeklaagde op de slaapzaal op [pensionaat].

De Klachtencommissie neemt bovendien in aanmerking dat de Provinciale Overste de overplaatsing van aangeklaagde in het midden van het schooljaar, mei 1958, op zijn minst als opmerkelijk beschouwt.

Op grond van vorenstaande overweegt de Klachtencommissie dat, alle feiten en omstandigheden bij elkaar en in onderling verband bezien, het aannemelijk is dat klager seksueel is misbruikt door aangeklaagde. De Klachtencommissie merkt hierbij op dat zij het aannemelijk acht dat klager tenminste eenmaal, nu niet is gebleken dat het misbruik over een langere tijd heeft plaatsgevonden, seksueel is misbruikt door aangeklaagde. De Klachtencommissie zal dan ook adviseren de klacht gegrond te verklaren.

4.5 Het behoeft geen betoog dat het seksueel misbruik door aangeklaagde met gebruikmaking van misbruik van gezag en in een afhankelijkheidsrelatie hoogst kwalijk is geweest. Klager was ten tijde van de aanvang van het misbruik pas tien jaar oud. Aangeklaagde was voor hem iemand waarin hij vertrouwen moest kunnen stellen.

4.6 Gelet op het feit dat aangeklaagde is overleden kunnen tegen hem geen maatregelen meer worden genomen. De gegrondverklaring van de klacht, alsmede de erkenning van het leed dat klager is aangedaan en een oprechte spijtbetuiging, zoals de Provinciale Overste dat al schriftelijk en ter zitting heeft gedaan, kunnen wellicht bijdragen aan de vermindering van dat leed.

4.7 Over financiële vergoedingen kan de Klachtencommissie niet adviseren. Dit behoort niet tot haar taak. Bij een gegrondverklaring van de klacht door de kerkelijk gezagsdrager kan klager zich voor het verkrijgen van schadevergoeding wenden tot de Compensatiecommissie.

## 5. Het advies

De Klachtencommissie adviseert de Provinciale Overste van de Congregatie Broeders van Liefde de klacht gegrond te verklaren.

Dit advies is vastgesteld op 17 juli 2013 door mr. C.C. de Rijke-Maas, voorzitter, mr. P.R.M. van der Ven pr. en drs. Th.M. Bronzwaer, leden, bijgestaan door mr. I.C.T.M. Jongens-Manders, griffier, en is ondertekend door de voorzitter.

Tegen dit advies is geen hoger beroep mogelijk. Wel bestaat voor klager en de (gemachtigde van de) kerkelijke gezagsdrager ingevolge artikel 20 van de Procedure de mogelijkheid binnen twee weken na ontvangst van dit advies schriftelijk bezwaar in te dienen indien er naar zijn of haar oordeel een algemeen beginsel van behoorlijke klachtbehandeling is geschonden.

Op grond van artikel 18.5 van de Procedure wordt dit advies binnen twee weken nadat het is vastgesteld bij aangetekend schrijven aan de kerkelijk gezagsdrager en aan klager verzonden.

Op grond van artikel 21.1 van de Procedure stelt de kerkelijk gezagsdrager binnen dertig dagen na ontvangst van dit advies klager schriftelijk en gemotiveerd op de hoogte van de beslissing die hij naar aanleiding van dit advies geeft genomen.

Op grond van artikel 21.3 van de Procedure geeft de kerkelijk gezagsdrager daarbij de mogelijkheden van bezwaar en beroep aan.

Op grond van artikel 21.4 van de Procedure ontvangt de Klachtencommissie een afschrift van de beslissing van de kerkelijk gezagsdrager.